



**Ladislav Babić**

### **NeverEndingStory**

Još u ranoj mladosti, kad sam shvatio da svijet nije samo majčina sisa, toplina kreveta, zadovoljstvo puna želuca i sigurnost doma, već da kojekakve spodobe – lažljivci, prijetvornici, prevaranti, jebivetri, političari, zločinci,... - uspješno operiraju po tom *raju zemaljskom*, kako ga do tada zamišljah, zadao sam si riječ koje se od tih vremena nastojim držati. Dok se kršenje prisege dane pod pritiskom simbola koji se neosnovano proglašavaju svetinjama (probajte izbjeći zakletvu na vjernost vojsci ili državi) i može razumjeti, mada se i prečesto proglašava izdajom – sve što nije dobrovoljno, etički ne može obavezivati – drukčije je sa onima danim od svoje volje. Ipak, zavjetujemo li se drugima ne znam što bi nas obavezivalo sem osjećaja nelagode pri potencijalnom nepridržavanju, ili kratkotrajnog kajanja kod savjesnijih. Stoga i nisu rijetka nepoštivanja olako danih obećanja osobama, organizacijama ili državi, izdaja povjerenja svojih najboljih prijatelja, rođaka i intimnih partnera. No, ogriješimo li se o sebe, koliko god to nastojali zatajiti pred sobom, kriza savjesti će nas doživotno pratiti i svakomalo isplivavati na površinu: *prevario si, lagao si sebe sama; zar te nije sram?, ne kaješ se?, ništa te ne peče?* Daklem, zarekoh se da ću zauvijek nastojati biti iskren spram sebe i svojih djela, izbjegavati pokušaje samoobmanjivanja. Jer, ako si na to spreman, gdje je granica; kako li tek nećeš svjesno dovesti u zabludu ostala ljudska bića, ogriješiti dušu – posebno ako su nepoznata i/ili ništa značajno ne predstavljaju za tvoju intimu?

Prošla su desetljeća, i u konačnici života - bez šansi za dobijanje partije - čini mi se da sam se uspio držati prisege. No, da ne bude zabune; nisam bez grijehova - čak itekakvih, u percepciji moje psihe (svakako da nisam zločinac!) - što nipošto ne znači da ću ih odmah obnarodovati, pa sad lupite po meni iz svih oružja! Po onoj; ne vidite balvan u svom oku, ali vas smeta trunak u mome. Daleko od toga. Svi mi posjedujemo izvjesno ljudsko dostojanstvo – doduše, ne u podjednakoj mjeri – koje nas sprečava da sami sebe dobrovoljno izvrgnemo javnom ruglu i ponižavanju. Odavno smo shvatili da se pretjerano očitovanje iskrenosti na lak način može okrenuti protiv nas, vraćajući se kao bumerang i udarajući tamo gdje smo „najtanji“. Širenje

objeda, zaledna ogovaranja, iznošenje u javnost „prljavog veša“ ili razotkrivanje najintimnijih tajni izjadanih prijateljima u slabosti svojoj, ucjene,..., sve to može imati razarajući utjecaj na tijek našeg života; katastrofalnijeg učinka od nošenja s vlastitom savješću koja nas iz dana u dan grickajući pomalo izjeda. Ne, prisega sebi samom značila je naprosto da ću se nastojati objektivno sagledavati u svijetlu svojih postupaka, uzimajući u obzir i prosudbu drugih o njima, ništa ne nastojeći tajiti od sebe - ni dobre ni loše strane, ni podlosti, gadosti kao ni „svetačke“ strane svoje. Jer, ne učinim li to – kako ću spoznati sebe sama, a ne poznajem li se „u dušu“, mogu li računati makar na pokušaje da ispravim svoje nevaljale strane?

Promatrajući druge ljude, posebno javne djelatnike (a među njima napose političare) njihovu sposobnost da danas poreknu ono što su do jučer tvrdili i zastupali – usprkos nedvojbenih medijskih zapisa o tome – bezobrazno izokretanje svima poznatih činjenica i laganje u brk narodu kad ovaj zna da, prosto rečeno „seru gledajući te u oči“, a o zločinačkom mašćenju vlastitih brkova otetom imovinom da ni ne pričam, uvijek se pitah dali su oni, poput mene, ikada nešto slično obećali sebi? Jesu li intimno svijesni da su lažljivci, prevaranti, prijetvornici, lopovi i bogtepitaj što još ne, i kako im to savjest podnosi – dakako, posjeduju li je. Ako ih evolucija nije iznevjerila u tom pogledu, ili je ostala zametena debelim naslaga „blata“ kojima su od mladosti oblagali psihu, stvarajući zaštitni mehanizam pred istinom o sebi i njenim posljedicama? Dakako, o svakoj osobi možemo teoretizirati, iako javna djela nedvojbeno pokazuju njen karakter, ali jeli ona duboko u sebi bila svijesna svojih devijacija, ostaje samo njegova tajna ukoliko je – vođena iznenadnim porivom (često tik pred smrt, u strahu od „božjeg suda“) - ne odluči izbaciti iz sebe. No i to najčešće samo u prisustvu svećenika s obvezujućom ispovjednom tajnom, u nadi da je time kupio ulaznicu za „bolji svijet“ i da će ga nadživjeti pamtiti u najboljem svjetlu. Onakvog, kakav u osnovi nikada nije bio. Hoću li vas i ja na sličan način ostaviti iza sebe, ne znam, no želim si priuštiti satisfakciju da sam otišao poznavajući sebe.

Dvije besmrtnne svemirske sile vode bespoštednu eonsku borbu na život i smrt, u njoj koristeći čovjeka ni ne pitajući ga za dozvolu i mišljenje. To su *Život* i *Smrt* – besmrtni borci koja svoju vječnost zahvaljuju upravo nama, ljudima. Kad *Život* uvidi da gubi bitku, svoje snage prebacuje u novi život ljudski i time nakratko porazi *Smrt*. Ali upravo taj potez osigurava *Smrti* njenu slijedeću pobjedu i vječno prisutvo u golemoj, svemirskoj borilačkoj areni. Mnogi će reći da se radi o vjekovnoj borbi *Dobra* i *Zla* na nekoj apsolutnoj, nama nepojmljivoj razini, dok većina nas to doživljava kao prirodno, mimo naše volje uređeno stanje stvari. Od iskona se rađamo i umiremo, što neki zamišljaju posljedicom izгона iz *Raja*, dok je drugima naprosto inherentno svojstvo žive tvari – jer sve što se rađa mora i mrijeti:

*„Grobница je svakom vječno stanje.  
Ko se rađa taj mrijeti mora:  
Bio sirak il' iz carskog dvora,  
Zagrliče svakog ledna smrti,  
U pepeo žiče mu satrti.  
Ništa stalno na svijetu nije:  
I sunce će jednom da se skrije,  
Kroz vijekove sve će biti tama;*

*Zvezdice će ostati bez plama.“ ([Aleksa Šantić](#)),*

no, s druge strane:

*„umrijeti nije ništa na ovom svijetu nova,  
al ni živjeti baš nije novije.“ ([Sergej Jesenjin](#))*

Pjesnici su intuitivno, implicitno spoznali međusobni obračun svemirskih sila u kojima ljudi služe kao oruđa njihova opstanka – a koji često jednostavno (dali i naivno?) nazivaju mijenom, promjenom ili prolaznošću. Znanost kao da je stekla svijest o tome, pokušavajući se oduprijeti *Smrti* na strani *Života*, neprestano produžujući ljudski životni vijek, ali – što je to, uspoređeno s besmrtnošću tih vječitih boraca? Čak ni [Metuzalema](#), najdugovječnijeg ljudskog stvora, koji „*poživje u svemu 969 godina pa umrije*“ ni izbliza još nismo dosegli, mada se po mom mnijenju tu radi o (svijesno?) iskrivljenom prijevodu „*Knjige Postanka*“, pretvaranjem mjeseci u godine (inače bi starina umro u dobi od osamdesetak godina, i dan danas visokoj dobi). Odgađajući, mikrometarskom brzinom pobjedu *Smrti* nad tijelom i umom, i nadalje ostajemo sluge *Života* s kojim se onda i treba duže nositi, kako znamo i umijemo. U dilemi „*kojem se privoljeti carstvu*“, golema većina nas je izabrala život, mada se neki dobrovoljno prepuštaju zovu *Gospodara Tame*. Pa i ja, priklanjajući se svjetlu - nekad davno kad još ni pisati pravo nisam znao - prihvaćajući neminovnost da i na taj način ostanem tek rab, odlučih na koji ću to način činiti. U metežu i zbrci što se vjekovima ponavlja među slugama *Života*, to bijaše moj – ne znam jeli dobrovoljni ili prinudni – izbor. Jesam li dobro izabrao, ne znam ni ja; lažem li vas - i vama je nepoznato. Pa, ostajte mi zdravo, u toj veličanstvenoj „*NeverEndingStory*“ služeći svoje božanske gospodare, usput se noseći sa svojom savješću kako znate i umijete. Ustvari, priznat ću vam - ne pišem ovo radi onih kojih smo oruđe njihova sukoba mimo naše volje, već zbog zemaljskih gospodara koje svojevrijem izabiremo. Ako i služimo bogove, treba li se baš ponižavati pred smrtnicima?

PR

DIOGEN pro kultura  
<http://www.diogenpro.com>